

CJI Gogoi to grace *bhoomipujan* of MNLU on 18th

■ Principal Correspondent

JUSTICE Ranjan Gogoi, Chief Justice of India (CJI) will grace the *bhoomipujan* of the proposed campus of Maharashtra National Law University, Nagpur coming up at Waranga on a sprawling 60 acre land provided by Government of Maharashtra. The *bhoomipujan* for the same will be performed on August 18 at 2.30 pm.

Justice Sharad Bobde, Judge, Supreme Court of India and Chancellor of the University will preside over the function. Justice N V Ramana, Judge, Supreme Court; Devendra Fadnavis, Chief Minister of Maharashtra; Nitin Gadkari, Union Minister; Justice B R Gavai, Judge, Supreme Court; Justice Pradeep Nandrajog, Chief Justice of High Court of Bombay and Pro-Chancellor of the University; Nitin Gadkari, Union Minister; Sudhir Mungantiwar, Minister of Forest and Finance; Vinod Tawde, Minister of Higher and Technical Education; Chandrashekhar Bawankule, Guardian Minister; Dr Vijender Kumar, Vice-Chancellor will remain present.

The design of the permanent campus of MNLU is an outcome of a national-level 'Limited Architectural Design Competition' held in 2017. The fully residential permanent campus on 60 acres of land provided by the Government of Maharashtra at Waranga, Off Nagpur-Hyderabad Road, District and Tehsil Nagpur at a distance of 23 km from the city will be constructed in three phases and will eventually accommodate 3,500 students and faculty. The phase-I will consist of site development (boundary wall, internal roads, lakes, drains, STP, landscape, etc.), academic block, administration block, library, UG boys' and girls' hostels, staff residences, amenity block and bank, informed Paramjit Singh Ahuja, a well-known Architect who had co-ordinated the competition of architectural design and also coordinated with MNLU for the project Management.

The planning intent revolves

The perspective view of proposed campus of Maharashtra National Law University at Waranga.

around the idea of balance, the need for a residential campus where the built and the un-built come together to create a mutually sustainable environment and in the process, bring about a sense of place. It is also driven by the understanding that students, tutors, administrators, staff and their families who come here to learn, teach, work and also reside, need to have their own while sharing in communal activity. From the student's perspective a place where she is free to roam, meet others like her and discover spaces suitable for learning and play. The design of the campus is unique in many ways and aims to achieve net zero low embodied energy campus.

At the master plan level, efficient and sensitive planning measures keeping in mind climatic and seasonal demands have been adopted to ensure lowering of energy requirements, encouraging effective natural lighting, and mutual shading and ventilation strategies. The entire campus is pedestrian friendly and barrier free thereby reducing the need for motor vehicles, reducing the energy footprint and making it a participative and an experiential campus.

Use of the natural lay of the land for harvesting rainwater and storing it in 6 acres of man-made reservoirs has been planned for meeting the fresh water demand of the campus.

Water conservation measures such as water recycling/reuse systems will help in managing water more efficiently. DEWATS + Vortex sewage treatment plant will reduce reliance on energy and extensive chemical treatments from which the treated water will be used for flushing and landscaping.

Energy efficient fixtures, 5-star rated equipment and energy efficient building envelope are proposed to bring down the energy demand in the campus. The solar photo-voltaic system is designed to generate 4MW rooftop power resulting in net zero vis-à-vis the energy demand of the campus.

Ample daylight in all the spaces through daylight harnessing has been introduced thus reducing dependence on artificial light.

Native species of plants and trees are adopted apart from rejuvenating the existing landscape. These strategies help in water management and micro climate control thus bringing the temperature down within the campus while mitigating urban heat island effect. Vertical vegetation masses are integrated to control dust, reduce heat gain and reduce glare.

The campus not only aims to achieve GRIHA 5 Star rating but also strives to go beyond super ECBC norms. The campus will meet the objective of making the making the Maharashtra National Law

University, Nagpur an 'Autonomous Campus', meaning thereby a sustainable and self sufficient campus to the best possible extent, vis-à-vis energy and water resources while functioning as a near net zero and zero discharge facility.

The founding visionaries and administrators of the University believe that the students and scholars who are being groomed at the University must be taught to live in an educational system where they not only learn to live in a group, growing together but also acquire the basic tenets of 'simple living and high thinking'.

Envisioned by Justice S A Bobde, Judge, Supreme Court of India and Chancellor of the University, the University would be a 'Modern Gurukul' with a comprehensive and integrated platform for learning system wherein not only professional legal education on materialistic system are taught, but also emphasis is drawn on values, ideals, manners and Samskaras which shape the persona of the budding lawyers into socially responsible citizens. It aims to become a hub for capacity building of judicial, quasi-judicial and other administrative services, NGOs and institutions in quest of expert legal advice and review. Prof C Ramesh Kumar, OSD, Academics and Construction working hard to make the event successful.

नॅशनल लॉ स्कूलचे आज भूमिपूजन

म.टा. विशेष प्रतिनिधी, नागपूर

नॅशनल लॉ स्कूल नागपूरच्या वारंगा येथील ६० एकरमधील प्रस्तावित कॅम्पसचे भूमिपूजन देशाचे सरन्यायाधीश रंजन गोगोई यांच्या हस्ते आज, रविवारी होत आहे. आगामी तीन ते चार वर्षांत लॉ स्कूलचे स्टेट ऑफ आर्ट ग्रीन कॅम्पस उभारण्यात येत आहे.

वारंगा येथे दुपारी २.३० वाजता होणाऱ्या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायमूर्ती व नॅशनल लॉ स्कूलचे कुलपती शरद बोवडे राहतील. यावेळी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी, सर्वोच्च न्यायालयातील

न्यायमूर्ती एन. व्ही. रामणा, न्यायमूर्ती भूषण गवई, मुंबई हायकोर्टातील मुख्य न्यायमूर्ती प्रदीप नंदराजोग, अर्थमंत्री सुधीर मुनगंटीवार, उच्चशिक्षणमंत्री विनोद तावडे, नागपूर खंडपीठातील प्रशासकीय

न्यायमूर्ती रवी देशपांडे, विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. विजेंद्र कुमार उपस्थित राहतील.

नागपुरात नॅशनल लॉ स्कूल स्थापन व्हावे, अशी मागणी हायकोर्ट बार असोसिएशनच्या ७५व्या वर्षापनदिनी तत्कालीन अध्यक्ष अॅड. अनिल माडीकर यांनी सर्वप्रथम केली होती. तेव्हा तत्कालीन राष्ट्रपती प्रतिभा पाटील यांनी त्या प्रस्तावाला मंजुरी दिली होती. तेव्हापासून नॅशनल लॉ स्कूलची मागणी करण्यात येत होती. तर मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी ही

मागणी पूर्ण करित नागपुरात नॅशनल लॉ स्कूल स्थापन केले. त्यासाठी मिहानमधील वारंगा येथे ६० एकर जमीनदेखील देण्यात आली. दरम्यान, नॅशनल लॉ स्कूलचा विकास करण्यासाठी कुलपती न्यायमूर्ती शरद बोवडे आणि न्यायमूर्ती भूषण

गवई यांनी विशेष प्रयत्न केले. वारंगा येथील कॅम्पसचा आराखडा तयार करण्यासाठी राष्ट्रीय पातळीवर स्पर्धा घेण्यात आली होती. त्यातून सर्वोत्तम असे मॉडेल तयार करण्यात आले. नागपूरपासून २३ कि.मी. अंतरावर असलेल्या वारंगा येथे सुमारे ३५०० विद्यार्थ्यांची क्षमता असणारे कॅम्पस विकसित होईल. तीन टप्प्यांमध्ये कॅम्पस तयार होणार आहे. त्यातील पहिल्या टप्प्यात संरक्षण भिंत, रस्ते, एसटीपी युनिट, तेथील तलाव, शैक्षणिक वास्तू, प्रशासकीय इमारत, प्राध्यापकांसाठी निवासस्थाने यांसारख्या सुविधा निर्माण करण्यात येणार आहेत. लॉ स्कूलचे संपूर्ण कॅम्पस ग्रीन बिल्डिंगच्या संकल्पनेवर तयार करण्यात येणार आहे. इमारतीच्या छतांवर सोलर पॅनल लावण्यात येणार आहे, सुमारे ४ मेगावॉट क्षमतेच्या वीजनिर्मितीचे लक्ष्य निर्धारित केले आहे. त्यामुळे कॅम्पससाठी लागणारी ऊर्जा तिथेच निर्माण होईल. त्याशिवाय रेनवॉटर हार्वेस्टिंगदेखील करण्यात येणार आहे. तिथे सहा एकरमध्ये मानवनिर्मित तलावदेखील आहे. संपूर्ण कॅम्पसमध्ये मोठ्या संख्येने वृक्षलागवड करण्यात येणार आहे.

शुल्क आवाक्याबाहेर

नागपूर : मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या पुढाकारानंतर नागपुरात आयआयआयएम, नॅशनल लॉ स्कूल आणि आयआयआयटी स्थापन करण्यात आले होते. त्या तिन्ही राष्ट्रीय संस्थांसाठी राज्य सरकारकडून भरघोस अनुदान देण्यात आले. इतकेच नव्हे, तर मिहानमध्ये जमीनदेखील देण्यात आली होती. त्यामुळे सरकारचे अनुदान व मदतीनंतर स्थापन झालेल्या या तिन्ही राष्ट्रीय संस्था सामान्यांच्या गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांसाठी खुल्या राहतील, अशी अपेक्षा करण्यात येत होती. परंतु, त्या तिन्ही संस्थांमधील भरमसाठ शुल्करचना बघता सामान्यांना या तीनही संस्था परवडणाऱ्या नाहीत, असे स्पष्टपणे दिसून येत आहे. नॅशनल लॉ स्कूलमध्ये महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांसाठी थोडीफार शुल्कसवलत देण्यात आली आहे. तरीही महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांना सहा ते सात लाखचे शुल्क द्यावे लागत आहे. नॅशनल लॉ स्कूलला राज्य सरकारकडून वेतन अनुदान देण्यात येत आहे. त्यामुळे नॅशनल लॉ स्कूलकडून भरमसाठ शुल्क आकारणी कोणत्या कारणांसाठी होत आहे, असा प्रश्न आता उपस्थित होतो आहे.

दरवर्षी दहा टक्के वाढ

नॅशनल लॉ स्कूलने दरवर्षी दहा टक्के शुल्कवाढ करण्याचा निर्णय घेतला आहे. महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांना दरवर्षी दोन लाख २० हजार ७५० रुपयांचे तर महाराष्ट्राबाहेरील विद्यार्थ्यांना २ लाख ४७ हजारांचे शुल्क जमा करावे लागणार आहे.

'MNLU should be different'

Quality matters, not quantity, says CJI Ranjan Gogoi

LOKMAT NEWS NETWORK
NAGPUR, AUG 18

Chief Justice of India Justice Ranjan Gogoi said that 'quality matters and not the quantity' and Maharashtra National Law University (MNLU), Nagpur must adhere to this. Justice Gogoi was addressing a gathering at the bhoomipujan function of the permanent campus of MNLU.

He said that the ground breaking ceremony is a moment of excitement for any institution.

He also said that the vision of MNLU Nagpur should be to train young minds to prepare them for judiciary. He asked MNLU Nagpur to introspect and find as to how this university can do things little differently and better than other law schools.

Justice Gogoi recalled

Chief Justice of India Justice Ranjan Gogoi addressing the gathering during bhoomipujan of MNLU in the city on Sunday.

Justice McCarty and said that legal profession is 'joy of intellectual achievement'. He suggested MNLU Nagpur to remember four object of law schools propounded by Fuller, a prominent jurist

from the west -- first -- to give students knowledge; second -- to impart skills; third -- to expose students to great minds and fourth to give them understanding of insight process in which lawyers work.

Bhoomipujan of permanent campus of MNLU performed

Earlier, the 'bhoomipujan' ceremony of the permanent campus of MNLU Nagpur was held today at its Waranga campus in the gracious presence of CJI Justice Ranjan Gogoi, Union minister Nitin Gadkari, Supreme Court judges Justice S. A. Bobde, who is also the Chancellor of the University; Justice N.V. Ramana, Justice B.R. Gavai, Justice Surya Kant, Chief Justice of Bombay High Court Pradeep Nandrajog, who is also Pro-Chancellor of the university; guardian minister Chandrashekhar Bawankule, Vice Chancellor of MNLU Prof. (Dr.) Vijender Kumar and other dignitaries consisting of sitting and retired

judges of several high courts.

Supreme Court judge and Chancellor of the university Justice S.A. Bobde, said that the idea to have a national law school in Nagpur sprouted in the mind of Justice V.S. Sirpurkar, former judge of the Supreme Court long back, who got the approval of his vision from the then President of India Pratibha Patil.

Justice Bobde thanked everyone, in particular Justice B.R. Gavai, and P.S. Ahuja, the consultant architect of the university, who struggled a lot to solidify the idea of law school making this day a possible.

The Chancellor also said that the vision of the university is not to have yet another law school.

■ Contd on Page 2

Lokmat Times

MNLU should be different, says Gogoi

■ Contd from Page 1

because there are many in the country, but have a different perspective. The perspective of the university is to integrate study of the Nyaya Shastra, which is a science of logic, in association with Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek; prepare students for bar and bench and train government officials to minimise government litigation.

Justice Bobde was very optimistic and said that MNLU Nagpur will do very well under the dynamic leadership of its

Vice-Chancellor Prof.(Dr.) Vijender Kumar and rub shoulders with top law schools of India and the world in very near future.

He also congratulated the MNLU family for the ground breaking ceremony.

In his speech Union minister Nitin Gadkari assured the university that there would be no constraints of funds for completion of the proposed construction of the university.

He emphasised that it has become the need of the hour to 'convert the knowledge into wealth' and engage into intensive

CJI Justice Ranjan Gogoi with Justice Sharad Bobde (R) during the foundation laying ceremony of Maharashtra National Law University Campus, in the city on Sunday.

research on all important national and international legal issues. He ended his speech with the belief that the standard of this university will meet international level.

Ground breaking ceremony started with the felicitation of all dignitaries and welcome address by the Vice-Chancellor Prof.(Dr.) Vijender Kumar. The Vice Chancellor also traced the journey of the institution from the enactment of the MNLU Act in 2014 to the date of Bhoomipujan of the permanent campus which is a three phases project.

He said that the campus would be pedestrian friendly, barriers free, dedicated hostel for third gender, health and wellness centre with ICU and neo-natal centre open also for the villagers as university social responsibility.

He said that the vision of the university is to have a 'modern gurukul' which will impart value based education and focus on ideas and values. Vote of thanks was extended by Prof. Ramesh Kumar, OSD (Academic).

The occasion was also graced by many prominent legal authorities such as former judge of

Supreme Court Justice V.S. Sirpurkar, former judge of Bombay High Court Justice R.C. Chavan, Justice Ujjal Bhuyan of Guwahati High Court, Justice Rajesh Bindal of J&K High Court and many other sitting and former judges of Bombay and other high courts. Advocate General of Maharashtra, Advocates, Commandant and Officers from Institute of Military Law, Members of NALSA, Maharashtra State Legal Services Authority and students of MNLU were present on the occasion.

'Make legal education dynamic to get best lawyers, judges'

■ Chief Justice of India Ranjan Gogoi performs *bhoomipujan* for permanent campus of Maharashtra National Law University at Waranga

■ Staff Reporter

"LAW schools must shed their image of ivory towers and instead root legal education in their tradition and weave it around dynamism so that Bar gets good lawyers and country best of the Judges. One is saddened at current state of affairs in legal profession, also scared of what would happen to the new entrants. Therefore, we must do things little differently and a little better," Chief Justice of India Ranjan Gogoi exhorted.

The CJI was addressing the gathering at Waranga on the sidelines of ground-breaking ceremony of permanent campus of Maharashtra National Law

Justice Ranjan Gogoi, CJI, after unveiling the plaque of permanent campus of MNLU at Waranga. Justice Sharad Bobde, Justice Bhushan Gavai, Justice Pradeep Nandrajog, Justice R K Deshpande, Prof Dr Vijender Kumar and Prof C Ramesh Kumar also are seen.

University (MNLU), Nagpur, on Sunday.

Elaborating his vision about legal education in the country,

Justice Gogoi said, "Even as one feels happy at development of new institution, it is also a time for reflection as to how it will contribute to the social well being. MNLU must think over its vision as in ever expanding assembly of law colleges and NLU's an institution must be able to stand out in the crowd."

Justice Sharad Bobde, Judge, Supreme Court, and Chancellor

of the University, presided over the function. Nitin Gadkari, Union Minister; Justice N V Ramanna, Justice Surya Kant and Justice Bhushan Gavai, all Judges of Supreme Court; Justice Pradeep Nandrajog, Chief Justice, High Court of Bombay, and Pro-V-C of University; Chandrashekhar Bawankule, Guardian Minister; Justice R K Deshpande, Senior Administrative Judge, Nagpur Bench of High Court of Bombay; Prof (Dr) Vijender Kumar, Vice-Chancellor, MNLU, Nagpur, were guests of honour.

Expressing concern over disturbing aspects in the profession, the CJI asked all stakeholders to deliberate as a little different perspective has gained ground and sadly become very strong today, while referring to increased reluctance among youngsters to join the legal profession.

"This sign is not good as youngsters tend to drift away and the damage thus is colossal as such

(Contd on page 2)

'Make legal education dynamic to get best lawyers, judges'

(Contd from page 1)

trend in general affects the process of enhancement in the profession that in turn affects contribution to social good, consequently the nation-building process is hampered," Justice Gogoi opined.

"In this light the question is, what should be the aim of legal profession and its answer will define how we can train people for the same," said the CJI while quoting eminent lawyer Nana Palkhiwala who shed light on what lawyers must stand for.

"Unless and until law schools make people ready for sacrifice which is beneficial to society, the purpose of having law schools is lost. In fact, it is the duty of law schools to imbibe knowledge in young students about law and society that are closely inter-connected, and flourish or perish together," said Gogoi.

Concluding his address, CJI appealed MNLU to ensure that it makes judicious use of scarce

A view of audience at the programme of Maharashtra National Law University, Nagpur.

resources and get recognised for quality legal education so that in future one can be proud of being associated with it.

Earlier, Justice Bobde outlined the vision for MNLU and said, "It is embarking on introducing course of Nyayshastra, one that

is long rooted in our tradition. Current legal system is rooted on concept of Aristotle but one forgets about contribution of Al Farad, a Muslim scholar, who also espoused logic base for determination of justice. Also a Judicial Training Academy for State offi-

cers dealing with legal aspects in various stages is also on the cards. This would ensure that courts are not burdened as the trained legal officers of State can minimise litigation."

Justice Bobde mentioned that the idea about NLU at Nagpur was

first put up by Justice (Retd.) Vikas Sirpurkar and now that it is taking shape and one feels happy. Also under able supervision of Architect Paramjit Singh Ahuja, the campus which is going to be one of the greenest and net zero in energy, also recycling water be it surface, rooftop, drainage.

Union Minister Nitin Gadkari reiterated his stance -- need for conversion of knowledge into wealth. "We have to concentrate on research and student and the vision of students must be at par with international standards. One must engage in intensive research on all important national and international legal issues," the Union Minister said while expressing firm belief that the standard of this University will meet international level.

At the outset Prof (Dr.) Vijendra Kumar, V-C, gave introductory remarks while Prof C Ramesh Kumar, OSD, Academics and Construction, proposed a vote of thanks.

भारत के मुख्य न्यायाधीश गोगोई ने नागपुर शहर से 23 किमी दूर वारंगा में किया भूमिपूजन

देश का पहला अत्याधुनिक राष्ट्रीय लॉ इंस्टीट्यूट शहर में

- साढ़े तीन हजार विद्यार्थियों की होगी क्षमता
- 60 एकड़ में होगा साकार

भास्कर संवाददाता। नागपुर, नागपुर में एक प्रतिबिंब केंद्र बनने जा रहा है। बड़ा और सभी सुविधाओं से लैस केंद्र बनेगा। उसकी उत्सुकता है और आने वाले समय में यहां से निकलने वाले विद्यार्थी देश की न्याय व्यवस्था संभालेंगे, जिससे यह समाज का प्रतिबिंब बनेगा। यह कैम्पस केवल ईट पत्थर और पानी से अत्याधुनिक नहीं होगा, बल्कि विद्यार्थियों और शिक्षकों की गुणवत्ता से अत्याधुनिक होगा। यह विकसित गुणवत्ता का इंस्टीट्यूट होगा। यह बात रंजन गोगोई, चीफ जस्टिस ऑफ इंडिया ने रविवार को वारंगा में महाराष्ट्र नेशनल लॉ यूनिवर्सिटी के भूमिपूजन कार्यक्रम में कही।

सभी सुविधाओं से परिपूर्ण नागपुर में राष्ट्रीय स्तर की देश की पहली अत्याधुनिक और सभी सुविधाओं से लैस यूनिवर्सिटी बनने जा रही है। यहां देश के हर हिस्से से कुशल और अनुभवी शिक्षक और फैकल्टी रहेंगे। यहां पर विद्यार्थियों के लिए हर सुविधा उपलब्ध होगी, जिससे वे विश्वविद्यालय से निकलने के बाद एक कुशल योग्य और बौद्धिक रूप से परिपूर्ण होंगे। यह कैम्पस साढ़े तीन हजार विद्यार्थियों की क्षमता का होगा। रविवार को वारंगा में दोपहर ढाई बजे मुख्य न्यायाधीश रंजन गोगोई ने यूनिवर्सिटी के भूमिपूजन किया। इस दौरान जस्टिस शरद बोबड़े जज सुप्रीम कोर्ट ऑफ इंडिया एवं विश्वविद्यालय कुलाधिपति, जस्टिस एन. वी. रमणा, जज सुप्रीम कोर्ट ऑफ इंडिया, केंद्रीय मंत्री वित्तीय गडकरी, जस्टिस बी. आर. गवई, जज सुप्रीम कोर्ट, जस्टिस प्रदीप नंदराजोग चीफ जस्टिस ऑफ हाईकोर्ट बांबे एवं प्रो चांसलर ऑफ यूनिवर्सिटी, सुधीर मुनगंटीयार एवं एवं वित्त मंत्री, विनोद तावड़े मिनिस्टर ऑफ हायर एंड टेक्निकल एजुकेशन, ऊर्जा मंत्री चंद्रशेखर बाघनकुले और डॉ. पिण्ड्रे कुमार यादव चांसलर उपस्थित थे।

भविष्य में होगा अंतरराष्ट्रीय स्तर का कार्यक्रम को संबोधित करते हुए जस्टिस शरद बोबड़े ने महात्मा गांधी, सरदार वल्लभ भाई पटेल और बाबा साहब आंबेडकर का उदाहरण देते हुए कहा कि हमारे देश में कई ऐसे नेता निकले हैं, जिनका संबंध लॉ से रहा है। इस विश्वविद्यालय से यह तो निश्चित है कि हमें और भी ज्यादा बुद्धिमत्ता और कुशल नेता मिलेंगे और देश के हर हिस्से में जाएंगे। साथ ही सरकारी अधिकारियों के लिए ट्रेनिंग इंस्टीट्यूट भी होगा। केंद्रीय मंत्री वित्तीय गडकरी ने कहा कि यह एक ऐसा अनुसंधान केंद्र होगा, जहां पर कानून, संविधान और अन्य विषयों पर अनुभवी शिक्षकों के मार्गदर्शन में शोध और अध्ययन होगा। भविष्य में यह राष्ट्रीय नहीं, अंतरराष्ट्रीय स्तर का विश्वविद्यालय बनेगा।

यहां से आई संकल्पना इस तरह के विश्वविद्यालय की संकल्पना सबसे पहले जस्टिस शिरपुरकर ने दी थी। इस विषय पर उन्होंने पूर्व राष्ट्रपति प्रतिभा पाटील के साथ बातचीत की थी। जस्टिस शिरपुरकर ने एक ऐसे विश्वविद्यालय की संकल्पना की थी, जिसमें देश के हर हिस्से के सबसे अनुभवी शिक्षक एक जगह हों और पूरे देश के विद्यार्थी उनके अनुभवों के आधार पर शिक्षा ग्रहण करें और पढ़ाई पूरी करके पूरी तरह परिपक्व होकर निकलें। पहले लॉ कॉलेज में संस्कृत यूनिवर्सिटी के सहयोग से न्यायशास्त्र कोर्स की शुरुआत की जा रही थी, लेकिन बाद में इस विश्वविद्यालय की संकल्पना दी गई।

6 एकड़ में वॉटर बॉडी होगी

यह विश्वविद्यालय 60 एकड़ में बनेगा। इसमें 6 एकड़ वॉटर बॉडी होगी। इसके साथ ही यह पहला विश्वविद्यालय है, जो नेट जीरो कैम्पस होगा। इसमें पानी और बिजली का अपव्ययन के बराबर होगा। कैम्पस से निकलने वाले पानी को ट्रीट कर 6 एकड़ के वॉटर बॉडी हिस्से में डाला जाएगा। इसके साथ ही बिजली उत्पादन के लिए 5 मेगावाट के सोलर पैनल लगाए जाएंगे। पहले भी कई विश्वविद्यालय हैं, जिनमें नेट जीरो एनर्जी यात्रि पूरी तरह सोलर ऊर्जा का उपयोग हो रहा है, लेकिन वॉटर नेट जीरो कैम्पस देश में कहीं नहीं है। इसके इंफ्रास्ट्रक्चर के लिए 'निमितेड आर्किटेक्चरल डिजाइन काम्पिटिशन' 2018 में आयोजित किया गया था।

तीन फेज में होगा काम

महाराष्ट्र नेशनल लॉ यूनिवर्सिटी कैम्पस की डिजाइन परमजीत सिंह अहूजा की है। वे यूनिवर्सिटी के कंसल्टेंट आर्किटेक्ट हैं। इन्होंने एक संरचना में होने वाली सभी आवश्यक जरूरतों के आधार पर इसकी संरचना की है। यह ग्रीन कैम्पस होगा। यह नागपुर शहर से 23 किमी दूर है। यहां पर विद्यार्थियों के लिए हॉस्टल, डाइनिंग फैसिलिटी, बास्केट बॉल कोर्ट, टेबल टेनिस, फुटबॉल, इनडोर गेम कोर्ट, कॅम्पस सेंटर, नेशनल लेवल पूल, इनडोर पूल और 6 एकड़ में बने वॉटर बॉडी हिस्से में बोटिंग की भी सुविधा होगी। इसका फेज वन का कार्य दिसंबर 2020 तक पूरा होगा। इसका कार्य तीन फेज में पूरा होगा।

देश की विधि शिक्षा प्रणाली में नई संकल्पनाओं को अपनाना जरूरी

प्रधान न्यायाधीश गोगोई ने कहा, महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विद्यापीठ के कैंपस का भूमिपूजन

नागपुर | 18 अगस्त | लोस सेवा

सुप्रीम कोर्ट के प्रधान न्यायाधीश न्यायमूर्ति रंजन गोगोई ने कहा कि कानून विषयक शिक्षा प्रणाली में समय के अनुरूप परिवर्तन हो रहा है और इसकी आवश्यकता भी है. हालांकि, विधि महाविद्यालय एवं विश्वविद्यालयों के लिए आत्मनिरीक्षण करने की जरूरत, विधि क्षेत्र में सीमित अवसर और भविष्य की अनिश्चितता के चलते विद्यार्थी अन्य क्षेत्रों की ओर रुख कर रहे हैं. इससे काफी नुकसान हो रहा है और शिक्षा के स्तर पर भी असर हो रहा है. इसे ध्यान में रखते हुए विधि शिक्षा प्रणाली में नित नई संकल्पनाएं लाकर उन पर प्रभावी रूप से अमल करने की आवश्यकता है. साथ ही, संख्यात्मक वृद्धि के

बजाय गुणवत्ता पर जोर दिया जाना चाहिए.

रविवार को महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विश्वविद्यालय के मोजा वारंगा स्थित कैंपस का उनके हाथों भूमिपूजन हुआ. इस दौरान वे बोल रहे थे. इस कार्यक्रम में केंद्रीय भूतल परिवहन मंत्री नितिन गडकरी, सुप्रीम कोर्ट के न्यायाधीश न्यायमूर्ति शरद बोबड़े, न्यायमूर्ति एन.वी. रमन्ना, न्यायमूर्ति भूषण गवई, न्यायमूर्ति सूर्य कांत, मुंबई उच्च न्यायालय के मुख्य न्यायाधीश न्यायमूर्ति प्रदीप नंदराजोग, न्यायमूर्ति आर.के. देशपांडे, राज्य के ऊर्जा मंत्री व जिले के पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुले, महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विश्वविद्यालय के कुलगुरु डॉ. विजेंद्र सिंह प्रमुख रूप से उपस्थित थे.

इस दौरान न्या. गोगोई ने कहा

विश्वस्तरीय होगा विधि विश्वविद्यालय

गडकरी ने कहा कि मौजूदा दौर में कौशल विकास पर आधारित शिक्षा की आवश्यकता है. आज विधि सामाजिक परिवर्तनों के साथ समस्याएं बदल रही हैं. ऐसे में कानूनों में भी परिवर्तन और इनका गहन अध्ययन हो रहा है. उन्होंने विश्वास जताया कि यह विधि विश्वविद्यालय सर्वांगीण विशेषताओं के साथ दुनिया के सर्वोत्तम विश्वविद्यालयों में से एक बनेगा.

कि कानून और समाज एक-दूसरे के पूरक हैं. समाज के बेहतर स्वास्थ्य के लिए कानून का महत्वपूर्ण स्थान है. ऐसे में नैतिक अधिष्ठान पर आधारित गुणवत्तापूर्ण विधि शिक्षा पर अधिक

एनडीए की तर्ज पर न्यायाधीशों के लिए अकादमी

महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विश्वविद्यालय के कुलपति न्या. शरद बोबड़े ने विधि विश्वविद्यालय से संबंधित संकल्पना पर विचार रखे. कवि कुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय के सहयोग से विधि विश्वविद्यालय में 'प्राचीन न्याय प्रणाली पर आधास्ति न्यायशास्त्र' विषय का कोर्स शुरू किया गया है. इस प्रकार की पहल करने वाला यह दुनिया का पहला विश्वविद्यालय है. राज्य के विभिन्न विभागों के अधिकारियों के लिए विधि प्रशिक्षण देने का भी मानस है. सबसे महत्वपूर्ण बात यह है कि बेहतर न्यायाधीश तैयार करने के लिए एनडीए की तर्ज पर विधि अकादमी की स्थापना करने की भी संकल्पना है. 5 से 6 वर्षों के कोर्स में विद्यार्थियों को न्यायाधीश पद के लिए आवश्यक कौशल प्रदान किया जाएगा और गुणवत्ता के आधार पर उनकी नियुक्ति की जाएगी. इससे राज्य को हर साल 50 न्यायाधीश मिल सकेंगे. इस संकल्पना को प्रत्यक्ष में साकार करने पर जोर देने पर न्या. शरद बोबड़े ने बल दिया.

जोर देना होगा. विधि महाविद्यालय और विश्वविद्यालयों को भी अपना दृष्टिकोण बदलना होगा. कानून की शिक्षा के अभ्यासक्रम में भी ज्ञान और कौशल यह मूलभूत घटक समाहित

होने चाहिए. विधि क्षेत्र के प्रति युवा अधिकाधिक आकर्षित हों, इस पर जोर देना जरूरी है. डॉ. विजेंद्र सिंह ने स्वागत भाषण में विश्वविद्यालय की कार्य प्रगति पर प्रकाश डाला.

Apna Nagpur
Page No. 5 Aug 19, 2019
Powered by: erelego.com

नैतिक अधिष्ठानावर आधारित विधी शिक्षण मिळावे

रंजन गोगोई यांचे प्रतिपादन; महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठाचे भूमिपूजन

सकाळ वृत्तसेवा

नागपूर, ता. १८ : समाजस्वास्थ्यसाठी कायद्याचे स्थान महत्त्वाचे आहे. त्यामुळे नैतिक अधिष्ठानावर आधारित दर्जेदार विधी शिक्षणावर अधिक भर देण्याची गरज असल्याचे प्रतिपादन देशाचे सरन्यायाधीश रंजन गोगोई यांनी केले.

वारंगा येथे महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठ परिसराच्या भूमिपूजन समारंभाचे आयोजन केले होते. यावेळी सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती शरद बोबडे, न्यायमूर्ती एन. व्ही. रामण्णा, न्यायमूर्ती भूषण गवई, न्यायमूर्ती सूर्यकांत, मुंबई उच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती प्रदीप नंद्राजोग, न्यायमूर्ती आर. के. देशपांडे, केंद्रीय परिवहनमंत्री नितीन गडकरी, पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे उपस्थित होते.

कायदेविषयक शिक्षणप्रणालीत आता नव्या संकल्पना स्वीकाराव्या लागतील. विचारमंथन करून न्यायिक क्षेत्राकडे युवक आधिकाधिक वळतील यावर भर द्यावा लागेल. विधी महाविद्यालये व विद्यापीठांनी दृष्टीकोन बदलून नव्या क्षितिजांचा

वारंगा : महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठ परिसराच्या भूमिपूजन समारंभाच्या कोनशिलेचे अनावरण करताना देशाचे सरन्यायाधीश रंजन गोगोई; बाजूला सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती शरद बोबडे, न्यायमूर्ती एन. व्ही. रामण्णा, न्यायमूर्ती भूषण गवई, न्यायमूर्ती सूर्यकांत, मुंबई उच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती प्रदीप नंद्राजोग व न्यायमूर्ती आर. के. देशपांडे.

शोध घ्यावा. कायदेविषयक शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमातही ज्ञान आणि कौशल्य हा पायाभूत घटक असला पाहिजे. कायदेविषयक शिक्षणामध्ये आज मोठे बदल होत आहेत. ते आवश्यकही आहेत. मात्र, हे बदल स्वीकारताना केवळ विधी विद्यापीठांमध्ये संख्यात्मक वाढ महत्त्वाची नसून गुणवत्तापूर्ण कायदेविषयक शिक्षण मिळायला हवे. नवीन विधी विद्यापीठाची स्थापना होणार असल्याने हा आनंदाचा क्षण असल्याचे गोगोई यांनी सांगितले. विधी विद्यापीठाचे कुलपती न्या. शरद

सामाजिक बदलांसह कायद्यात बदल व्हावा

नागपूर शहराला नामवंत विधीज्ञांची मोठी परंपरा लाभली आहे. महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठाची स्थापना हा अतिशय आनंदाचा क्षण आहे. हे विद्यापीठ वैशिष्ट्यांसह आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे विद्यापीठ ठरेल, असा विश्वास केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांनी व्यक्त केला. विविध सामाजिक बदलांबरोबर समस्यांच्या अनुरूप कायद्यांमध्ये बदल होणे आवश्यक असल्याचेही नितीन गडकरी म्हणाले.

बोबडे यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. प्रास्ताविकात कुलगुरू डॉ. विजेंद्र कुमार यांनी विद्यापीठामध्ये कायदेविषयक विविध नावीन्यपूर्ण

अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्यात येणार असल्याची माहिती दिली. कार्यक्रमाला शहरातील मान्यवर उपस्थित होते.

दर्जेदार विधी शिक्षणावर भर द्या : रंजन गोगोई

महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठाचे थाटात भूमिपूजन

पुण्य नगरी / प्रतिनिधी

नागपूर : गुणवत्तापूर्ण कायदेविषयक शिक्षण देण्याकरिता भर द्यायला पाहिजे आणि दर्जेदार विधी शिक्षणावर अधिक भर देण्याची गरज आहे, असे मत सुप्रीम कोर्टाचे मुख्य न्यायमूर्ती रंजन गोगोई यांनी व्यक्त केले.

वारंगा येथे महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठ परिसराच्या भूमिपूजन समारंभप्रसंगी ते बोलत होते. सुप्रीम कोर्टाचे न्यायमूर्ती

शरद बोबडे, न्यायमूर्ती भूषण गवई, न्यायमूर्ती एन. व्ही. रामण्णा, न्यायमूर्ती सूर्यकांत, बॉम्बे हायकोर्टाचे मुख्य न्यायमूर्ती प्रदीप

नंदराजोग, न्यायमूर्ती रवी देशपांडे, केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे उपस्थित होते. न्या. गोगोई म्हणाले, कायदेविषयक शिक्षणामध्ये आज मोठे बदल होत आहेत. ते आवश्यकही आहेत. परंतु बदल स्वीकारात

» पान/२

विद्यापीठ आंतरराष्ट्रीय ढरेल : गडकरी

विविध सामाजिक बदलांबरोबरच समस्यांच्या अनुरूप कायद्यांमध्ये बदल होणे आवश्यक आहे. नागपूर शहराला नामवंत विधीज्ञांची मोठी परंपरा लाभली असून महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठाची स्थापना हा अतिशय आनंदाचा क्षण आहे. विधी विद्यापीठ आपल्या वैशिष्ट्यांसह आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे विद्यापीठ ढरेल, असा विश्वास केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांनी व्यक्त केला.

दर्जेदार विधी...

असताना केवळ विधी विद्यापीठांमध्ये संख्यात्मक वाढ महत्त्वाची नसून गुणवत्तापूर्ण कायदेविषयक शिक्षण मिळायला पाहिजे. नवीन विधी विद्यापीठाची स्थापना होणार असल्याने हा आनंदाचा क्षण आहे. मात्र, विधी विद्यापीठाच्या स्थापनेमागे काही विशिष्ट उद्देश व संकल्पनाही आहेत. समाज स्वाध्याकरिता कायद्याचे स्थान महत्त्वाचे आहे. त्यामुळे नैतिक अधिष्ठानावर आधारित दर्जेदार विधी शिक्षणावर अधिक भर देण्याची गरज आहे. यासाठी कायदेविषयक शिक्षण प्रणालीत आता नव्या संकल्पना स्वीकाराव्या लागतील. विचारमंथन करून न्यायिक क्षेत्राकडे युवक अधिकाधिक वळतील यावर भर द्यावा लागेल. विधी महाविद्यालये व विद्यापीठांनी दृष्टिकोन बदलून नव्या क्षितिजांचा शोध घ्यावा. कायदेविषयक शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमातही ज्ञान व कौशल्य हा पायाभूत घटक असला पाहिजे, असे त्यांनी नमूद केले. विधी विद्यापीठाचे कुलपती शरद बोबडे यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. प्रास्ताविकात कुलगुरू डॉ. विजेंद्र कुमार यांनी विद्यापीठामध्ये कायदेविषयक विविध नावीन्यपूर्ण अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्यात येणार असल्याची माहिती दिली.

युवा बनें कानून व्यवस्था के राजदूत

CJI गोगोई ने कहा

प्रतिनिधि

नागपुर. प्रधान न्यायाधीश रंजन गोगोई ने कहा कि युवा पीढ़ी न्याय व्यवस्था की राजदूत बन सकती है. इसलिए युवाओं में कानून के विषय में जागृति करना व कानून संबंधी ज्ञान का समाज के लिए उपयोगी बनाने की भावना निर्माण करना आवश्यक है. वह 17वें अखिल भारतीय राज्य विधि सेवा प्राधिकरण सम्मेलन के समापन के मौके पर बोल रहे थे.

हो आधुनिक तकनीक का उपयोग

गोगोई ने कहा कि जरूरतमंद व्यक्ति तक न्याय समय पर पहुंचने व उसे गुणवत्तापूर्ण न्याय दिलाने के लिए विधि सेवा में आधुनिक तकनीकी ज्ञान का उपयोग होना चाहिए. मोबाइल एप जैसे विविध माध्यमों से जरूरतमंदों तक कानून संबंधी आवश्यक जानकारी पहुंचाई जा सकती है. हमने कितने लोगों को कानूनी सेवा दी यह महत्वपूर्ण नहीं है. महत्व गुणवत्तापूर्ण सेवा का है. इसलिए कानून की सेवा के लिए विशेषज्ञों का चयन करते वक्त कड़ी प्रक्रिया अपनाई जानी चाहिए. व्यक्ति कानून के लिए नहीं है, बल्कि कानून व्यक्तियों के लिए है. वे कानून का भंग होने पर न्यायालय में दाद मांग सकते हैं.

कौशल्य विकास पर आधारित शिक्षा प्रणाली जरूरी : गडकरी

केंद्रीय परिवहन मंत्री नितिन गडकरी ने कहा कि महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विश्वविद्यालय की स्थापना अत्यंत खुशी का क्षण है. वर्तमान में बदल रहे सूचना और तकनीकी युग में ज्ञान का रूपांतरण संपत्ति के रूप में होने के लिए आवश्यक कौशल्य विकास पर आधारित शिक्षा प्रणाली की जरूरत है. विविध सामाजिक बदलावों के साथ ही समस्याओं के अनुरूप कानून में भी बदलाव होना स्वाभाविक है. नागपुर स्थित महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विश्वविद्यालय अपनी सर्वांगीण विशेषताओं के साथ अंतरराष्ट्रीय दर्जे का साबित होगा.

मुकदमे से पहले हो मध्यस्थता : बोबड़े

उच्चतम न्यायालय के न्यायाधीश शरद बोबड़े ने मुकदमा दायर करने से पूर्व मध्यस्थता की जरूरत और लोगों को शीघ्र न्याय दिलाने के लिए कानूनी सहायता प्रणाली की भूमिका पर जोर दिया. वह सम्मेलन के उद्घाटन समारोह में शनिवार को बोल रहे थे. न्यायमूर्ति बोबड़े ने कहा कि अप्रैल 2017 से मार्च 2018 के बीच मध्यस्थता के जरिए 1,07,587 मामले निपटाए गए. गुजरात में हाल ही में एक दिन में 24,000 मामले निपटाए गए. मध्यस्थता करने पर हमारा जोर है.

मध्यस्थता की अनिवार्यता पर विचार

हम 'मुकदमे से पूर्व मध्यस्थता' करने की अनिवार्यता पर विचार कर रहे हैं जो केवल वाणिज्यिक विवादों तक ही सीमित नहीं होनी चाहिए. उन्होंने कहा कि देश में विधि विश्वविद्यालयों में मध्यस्थता में डिग्री, डिप्लोमा पाठ्यक्रम होने चाहिए. समाज के कई वंचित वर्गों को नहीं पता है कि उनके पास कानून एवं कल्याणकारी योजनाओं के तहत कानूनी अधिकार हैं.

कानूनी सहायता का अधिकार

उन्होंने आंकड़ों का हवाला देते हुए कहा कि देश में करीब 80 फीसदी लोगों को कानूनी सहायता लेने का अधिकार है, लेकिन यह आबादी के 0.05 प्रतिशत से ज्यादा लोगों को उपलब्ध नहीं है. राज्य विधि सेवा प्राधिकरणों की उनके काम के लिए प्रशंसा की और कहा कि इसे देशभर में उच्च न्यायालयों का सहयोग मिल रहा है.

गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाचा आग्रह धरा

सरन्यायाधीश रंजन गोगोई यांचे आवाहन
राष्ट्रीय विधि विद्यापीठाचे भूमिपूजन

◆ नागपूर, १८ ऑगस्ट

कायदा हा समाजात आमूलाग्र बदल घडवित असून, विधि शिक्षण घेतलेले विद्यार्थी यासाठी महत्त्वाची भूमिका बजावत असतात. त्यामुळे विधि विद्यापीठांनी केवळ विद्याध्ययि संख्याबळ वाढविणाऱ्या शिक्षणापेक्षा गुणवत्तापूर्ण शिक्षणावर अधिक भर द्यावा, असे आवाहन सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश रंजन गोगोई यांनी येथे केले.

रविवारी राष्ट्रीय विधि विद्यापीठाच्या वारंगा येथील भूमिपूजन सोहळ्यात मुख्य अतिथी म्हणून ते बोलत होते. यावेळी व्यासपीठावर केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, सर्वोच्च न्यायालयाचे न्या. एस. ए. बोबडे, न्या. एन. व्ही. रामन, न्या. भूषण गवई, न्या. सूर्यकांत, मुंबई उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायमूर्ती प्रदीप नांदारजोग, नागपूर खंडपीठाचे प्रशासकीय न्या. आर. के. देशपांडे,

शिलान्यास करताना सरन्यायाधीश रंजन गोगोई, न्या. एस. ए. बोबडे, न्या. भूषण गवई व इतर पदाधिकारी

पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे व राष्ट्रीय विधि विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रो. विजेंद्र कुमार उपस्थित होते.

याप्रसंगी मार्गदर्शन करताना न्या. गोगोई यांनी विधि विद्यापीठ व विधि स्कूलची उद्दिष्टे कोणती असावी यावर प्रकाश टाकताना विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता, कौशल्य तसेच अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाच्या आधारे बदलत्या काळानुरूप अभ्यासक्रमाची आवश्यकता व्यक्त केली. विधि शिक्षण म्हणजे काय, समाजावर त्याचा काय परिणाम होतो, याबाबतही त्यांनी विस्तृत माहिती दिली. नवोदित वकिलांनी या क्षेत्रात

यशस्वी होण्यासाठी नैतिकतेने कार्य करावे, असा मोलाचा कानमंत्रही न्या. गोगोई यांनी यावेळी दिला.

नितीन गडकरी यांनी देशातील विविध सामाजिक समस्यांची सोडवणूक करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात कायद्यांमध्ये संशोधन व अध्ययन करण्याची गरज व्यक्त केली. राष्ट्रीय विधि विद्यापीठाचे काम निर्धारित कालावधीत पूर्ण होणार असून, हे विद्यापीठ आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे ठरेल, असा विश्वासही त्यांनी यावेळी व्यक्त केला.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक विजेंद्र कुमार यांनी केले. यावेळी सर्वोच्च

न्यायालयाचे माजी न्या. विकास सिरपूरकर, नागपूर खंडपीठाचे न्यायमूर्ती, वकील मंडळी, राष्ट्रीय विधि विद्यापीठाचे प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

६० एकरात विद्यापीठ परिसर

राष्ट्रीय विधि विद्यापीठ ६० एकर विस्तृत जागेत उभारण्यात येणार आहे. यामध्ये शिक्षणासोबतच विद्यार्थी व प्राध्यापकांना राहण्याची व्यवस्था राहिल. एकूण तीन टप्प्यात व येत्या पाच वर्षांमध्ये या विद्यापीठाचे काम पूर्ण करण्यात येणार आहे. पहिला टप्पा हा २०२० मध्ये पूर्ण

न्यायशास्त्राचे पहिले विद्यापीठ

संस्कृत विद्यापीठाच्या सहाकार्याने राष्ट्रीय विधि विद्यापीठामध्ये न्यायशास्त्र हा अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आला असून, अशा प्रकारचा अभ्यासक्रम सुरू करणारे नागपुरातील राष्ट्रीय विधि विद्यापीठ हे देशातीलच नव्हे तर संपूर्ण जगातील पहिले विद्यापीठ ठरल्याचा गौरवपूर्ण उल्लेख न्या. एस. एस. बोबडे यांनी यावेळी केला.

होणार आहे.

या विद्यापीठात पूर्णतः सौर ऊर्जेचा वापर केला जाणार आहे. तसेच दिवसा या ठिकाणी लाईट लावण्याची गरज भासणार नाही अशा 'डे लाईट हॉव्होस्टिंग'ची सुविधा उपलब्ध करून दिली जाणार आहे, अशी माहिती वास्तुरचना सल्लागार परमजितसिंग आहुजा यांनी दिली.

◀ (तथा वृत्तसेवा)

विधी पदवीधरांना वकील बनवा

गोगोईचे आवाहन; नॅशनल लॉ स्कूल कॅम्पसचे भूमिपूजन

म. टा. विशेष प्रतिनिधी, नागपूर

देशभरातील लॉ स्कूल हस्तीदंतातील मनोरे होत आहेत. तेव्हा या विद्यापीठांनी आत्मचिंतन करावे. विधी विद्यापीठांतील पदवीधर वकिली व्यवसायाकडे जाण्यास फारसे उत्सुक दिसत नाहीत. त्यामुळे या पदवीधरांना वकील होण्यासाठी प्रोत्साहित करावे. त्यासोबतच, विधी विद्यापीठांनी सामाजिक विकासात योगदान द्यावे, असे आवाहन भारताचे सरन्यायाधीश रंजन गोगोई यांनी आज येथे केले.

उपराजधानीतील महाराष्ट्र नॅशनल लॉ स्कूलच्या वारंगा येथील कॅम्पसचे भूमिपूजन रविवारी झाली. त्यावेळी सरन्यायाधीश गोगोई बोलत होते. अध्यक्षस्थानी सुप्रीम कोर्टातील न्यायमूर्ती व नॅशनल लॉ स्कूलचे कुलपती शरद बोबडे होते. केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, सुप्रीम कोर्टातील न्यायमूर्ती एन. व्ही. रामणा, न्यायमूर्ती भूषण गवई, मुंबई हायकोर्टातील मुख्य न्यायमूर्ती प्रदीप नंदराजोग, नागपूर

खंडपीठातील प्रशासकीय न्यायमूर्ती रवी देशपांडे, विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. विजेंद्र कुमार व्यासपीठावर उपस्थित होते. 'विधी विद्यापीठाचे ध्येय आणि धोरणे अत्यंत स्पष्ट असली पाहिजेत. या विद्यापीठातील किती संख्येने विद्यार्थी पदवीधर होतात, त्यापेक्षा किती दर्जेदार वकील तयार होतील, त्याकडे अधिक लक्ष देण्याची गरज आहे. विधी शिक्षणाचा दर्जा कसा असावा, याबाबत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाने मापदंड तयार केले आहेत. परंतु, गेल्या काही वर्षात विधी पदवीधर वकिली व्यवसाय स्वीकारण्यास कचरत असल्याचे दिसून येत आहे. त्यामुळे विविध न्यायालयांतील बारनादेखील गुणवत्ता असलेल्या वकिलांची कमतरता भासते आहे. हे विधी क्षेत्रासाठी योग्य नाही', असे सरन्यायाधीश म्हणाले. प्रास्ताविक कुलगुरू डॉ. विजेंद्रकुमार यांनी केले. तसेच सरन्यायाधीश गोगोई यांचा सत्कार केला. कार्यक्रमाला मुंबई हायकोर्टाच्या नागपूर खंडपीठातील न्यायमूर्ती, माजी न्यायमूर्ती विकास सिरपूरकर, संस्कृत विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी व इतर मान्यवर उपस्थित होते.

► अधिकाऱ्यांसाठी प्रशिक्षण
अकादमी म्हणून विकसित!...३

नॅशनल लॉ स्कूलच्या कॅम्पसचे भूमिपूजन रविवारी सरन्यायाधीश रंजन गोगोई यांच्या हस्ते कुदळ मारून करण्यात आले. यावेळी उपस्थित न्या. शरद बोबडे.

विधि विद्यापीठातून गुणवत्तापूर्ण विद्यार्थी घडतील

रामण्णा, न्या. बी.आर. गवई, न्या. प्रदीप नंद्रजोग, न्या. आर.के. देशपांडे, केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, ऊर्जामंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे, सर्वोच्च न्यायालयाचे सेवानिवृत्त न्यायमूर्ती विकास सिरपूरकर, यांची उपस्थिती होती.

न्यायमूर्ती गोगई म्हणाले,

समाजातील बदलती परिस्थिती पाहता त्यावर संशोधन करण्यासाठी तज्ज्ञांच्या अनुभवातून गुणवत्ता पूर्ण विद्यार्थी घडतील. पारंपरिक आणि संशोधनात्मक शिक्षण पध्दतीने समाजावर त्यांचे चांगले पडसाद उमटतात. तरुणांना या विद्यापीठातून संशोधनात्मक शिक्षण

मिळणार आहे. त्यामुळे हे विद्यापीठ देशातच नाही तर विदेशातसुद्धा प्रसिध्द होणार असल्याचे न्या. गोगई म्हणाले.

केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी म्हणाले, उपराजधानी ही ऑरेंज सिटी म्हणून प्रसिध्द आहे. संख्याप्रमाणे येथील शिक्षण पध्दतीसुद्धा चांगली आहे. त्यात महाराष्ट्र

राष्ट्रीय विधि विद्यापीठ निर्माण होत आहे. ही नागपूरकरांसाठी अभिमानाची बाब आहे. हे राष्ट्रीय विद्यापीठ साकार करण्यासाठी उच्च न्यायालयाचे सेवानिवृत्त न्यायमूर्ती विक्रम सिरपूरकर यांचे विशेष योगदान मिळाले. महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विद्यापीठाचे नाव देशातच नाही तर विदेशातसुद्धा प्रसिध्द होणार आहे. या विद्यापीठासाठी महाराष्ट्र सरकार आणि केंद्र सरकारने फक्त मदत केली आहे. संशोधनात्मक शिक्षण पध्दत व अनुभवी शिक्षकांच्या माध्यमातून गुणवत्तापूर्ण विद्यार्थी घडणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

न्या. एस.ए. बोबडे म्हणाले, देशाच्या विकासात उपराजधानीतील नामवंत विधिज्ञ, राजकारणी आणि

'In justice, both are bad -- undue delay and undue haste'

■ By Vijay Phanshikar

HIS concerns are the nation's concerns -- as a senior judge operating from under the high-profile dome of the Supreme Court of India, as the Chancellor of Maharashtra National Law University at Nagpur, and as an enlightened citizen who watches developments from a vantage point of high Intellectualism coupled with compassion. On law and its interpretation and enforcement, on legal education in particular and education in general, on people's hopes and aspirations, Mr. Justice Sharad A. Bobde's world-view is optimistic without the dryness a person who has spent a lifetime in legal profession may have acquired over time.

"Undue delay in dispensation of justice is certainly unwelcome by any standard. But nobody would ever advocate undue haste either. For, what is involved is not just a particular case but a wider issue encompassing so many angles involving the larger society." Mr. Justice Bobde says in an exclusive interview during his visit to his hometown Nagpur for two major developments involving judiciary as well as legal education.

"But let us not miss the real meaning of 'education'. In Latin, the word is derived from *educare*, meaning 'bringing to fore' something that is already within us. Unfortunately, exactly the opposite happens in our system of education at all levels.

Justice Sharad A Bobde

The essence of bringing to fore is never there in our thought. Our teaching insists upon only one view, only one definition, only one way of doing and thinking. So the component of 'bringing to fore whatever is within' gets ignored. And this is happening at all levels, from schools to highest levels. Naturally, even education in law suffers from the same drawback. We will have to think positively to eliminate this drawback," Mr. Justice Bobde says, relaxing in the formal drawing room of his ancestral Civil Lines bungalow that has seen countless legal luminaries, including his illustrious family elders, ponder over law and its fine nuances day in and day out. ('The place has certain legal

fragrance', a celebrity had once said after visiting the house.)

Mr. Justice Bobde gets into a contemplative mood when reminded of the component of compassion and passion referred to by Union Law Minister Mr. Ravi Shankar Prasad as essentials to improving the quality of justice system. "Passion is the driving force, applicable everywhere -- law, architecture, art. But compassion is a new angle by way of which the Law Minister passed on an important message for young lawyers. In Bertrand Russell's words, unbearable pity is compassion. This dimension can add a great impetus to our sense of justice," he muses.

(Contd on page 2)

'In justice, both are bad -- undue delay and undue haste'

(Contd from page 1)

The subject turns again to delay in justice. "Should we push for an instant justice? In my opinion, a calm appraisal of the event involved in a case may entail a reasonable delay in putting together the facts in a judicious manner. There are several factors that may cause the process to become slow -- rules of evidence, availability of witnesses, load on the particular judge, the number of judges in the system, the lawyers not being ready with their arguments," the celebrated judge says.

He speaks with certain deliberateness, in a certain contemplative manner, pausing to think, to choose the right words. In that effort, his eyes move inward, his voice acquires a little quiver indicating his ponderance on a point. The strong intellectual element, the applied intelligence, the vast reading, the analytical component -- all this is endearing. About 'intelligence', for example, he explains, "The word is derived from its Latin version *Intellegere*, meaning looking for hidden nuances, reading between the lines, searching for spaces that add texture to a thought."

The whole process of his ideation is amazing, to say the least. Each word counts in his consideration. Nothing is missed, even a slight hint, about a shade of meaning, about an implied facet, about a suggestion of a possible nuance. He ponders on, almost as if involved in thinking aloud.

The pondering produces another concern. 'Some people talk of increasing the number of judges to stem the delay in justice. Some also bring forth the point of cutting down of the vacations the judges get. Such solutions do not actually sort out an issue. Vacation is not a luxury; it is a need. That affords to the judges a chance to recuperate from the heavy intellectual drag. When a judge hears arguments for five hours every day all the life, he or she needs a reprieve, which vacations offer. And let me assert, even on vacation, we are constantly engaged in thinking -- about the law, about the cases, about the issues that confront not just the courts but the larger society and the nation. We are engaged all the while,' Mr. Justice Bobde says in effect.

Moving back and forth dur-

Satish Haut

ing the conversational interview, Mr. Justice Bobde returns to education -- also legal education. "There is a massive confusion in our society. It is as much great a menace as is corruption. We must sort out the confusion if we are to make sense out of our education and out of the value we hold dear to our hearts. Could we teach these unconfused values to our wards, our students, to our young learners?" he asks, his face rather contorted in deep thought.

He desires that our universities are able to introduce such methods as to help the young learners to understand

values, virtues, truth. "By itself, truth is not an absolute -- to be spoken or written unabashedly. There is a whole thought involved in truth and its expression. Every truth is not to be expressed. There are constraints that operate in larger interest of societal good. Our education must include these dimensions as integral to the process of learning, of improving comprehension of issues. That is how the law is to be looked at, understood, interpreted, and effected. ... Our five-year courses are fairly good. They are producing a good number of young lawyers who can read the law well," Mr. Justice

Bobde states in a longish musing.

Mass classrooms do not fit his bill. He favours a one-to-one teaching-learning process. The institution of Chamber. The Gurukul. That is where actual education takes place. He talks of the Krishnamurthy Foundation School and other similar institutions. He appreciates experimentation that our system has witnessed, the process of growth we have witnessed. He remembers how Rabindranath Tagore ran away from the class at seven years of age. That was the point when his education began, Mr. Justice Bobde quotes Tagore as saying in his Nobel Prize acceptance speech.

However, bits and parts of conversation hover over various nuances of learning -- also of teaching, of taking further the process of acculturation. But what comes to fore all the while is his robust optimism -- and his faith in the system that it can deliver what we deserve. Any such conversation is almost always an unfinished agenda. There is still a lot to discuss, to clarify -- and possibly rectify in thought.

NATL JUDICIAL ACADEMY AWAITING STATE GOVT'S APPROVAL FOR 3 YRS

OUR TAKE

Is National Judicial Academy for producing judges a good idea? Should such a college be on the lines of NDA Pune, as proposed by Justice Sharad Bobde? Citizens speak...

While NJA only trains selected judges, having a training academy to groom judges on the lines of NDA Pune would help law students

PRITI RANE

A special institute for judges is not needed because students study law subjects as a part of their curriculum in law schools

SHAAD MIRZA

Grooming a judge requires a different level of academic training and ethical values. So, having a separate college makes sense

SONYA MOHAN

This will benefit the society at large as the judges will have complete knowledge of courts' functioning and practical procedures

KETKI JALTARE

There should be a college solely for producing judges, along with a training programme before they actually start practising

GAURAV BELSARE

This would ensure availability of professionally trained judges to deal with the increasing litigation every year

GAURI VENKATRAMAN

Judges need not be trained in a separate college; but since the present system has not worked that well, the idea deserves a shot

ROHAN DEO

A judge needs prior experience as a lawyer to adjudicate effectively, as it would help in distinguishing right from wrong

RENUKA MAHAJAN

Having a separate college for this purpose will increase the quality of judges, which will help the judiciary

MONIKA UKALE

Judges who have seen and fought for the society can serve better as compared to those possessing theoretical knowledge only

ABDUL SUBHAN

Interviews: Sakina Dawood

Retd HC Judge Who Drafted Proposal Says CM Fadnavis Had Readily Agreed Then

Valbhav Ganjapure
@timesgroup.com

Nagpur: The proposal for National Judicial Academy (NJA) at Nagpur for training judges is pending with Maharashtra government for three years.

On Sunday, Supreme Court Judge Sharad Bobde had announced an intention to set up such an academy during groundbreaking ceremony of National Law University, Nagpur (NLU-N) at Waranga. He had stated the institution would function on the lines of National Defence Academy (NDA) that churns out graduates for direct absorption into Indian Armed Forces.

The senior Supreme Court judge had given the task of drafting a comprehensive proposal in this regard to Justice (retired) Ravindra Chavan. Accordingly, the former HC judge drafted the proposal and submitted to Maharashtra government. Chief Justice of India (CJI) designate himself suggested such an academy in NLU-N since there's shortage of land at NLU-Mumbai.

"When the concept was initially mooted by Justice Bobde, chief minister Devendra Fadnavis readily agreed with it. I am pursuing it since last three years, but nothing has moved since. I was hoping to make it a reality from this academic session," an upset Chavan told TOI.

Fadnavis however told TOI he wasn't aware of any such proposal and would enquire about it.

Justice Chavan, who had dealt with many high profile cases like Khairlanji massacre during his tenure, said the objective was to catch aspirants at a young age and

HOW THE NJA WOULD WORK

- > 50 aspirants to be selected through CLAT, criteria would be Std XII pass
- > They would undergo aptitude and attitude test
- > They will also appear for group discussions and interview
- > Apart from law degree, they will undergo a year of training for judge's role
- > Students from entire country would be selected as per reservations
- > At young age of 22-23 years, passouts can become district judges
- > They can go on to become HC and SC judges too

The current lot of lawyers don't seem serious. Most come to court for passing time. We recommended that if we can convince students when they are in Std XI, they could be better trained. Along with the five years law degree, we will train them in art of judging, which would be on lines of NDA, where training would be vigorous

JUSTICE RAVINDRA CHAVAN
| RETIRED HC JUDGE

groom them to take up judges' role. He said the judiciary also needs to approve the proposal that NJA passed out students could be made judges directly at a very young age and could go all the way to Supreme Court based on their performance.

"The current lot of lawyers don't seem serious. Most come to court for passing time. We recommended that if we can convince students when they are in Class XI, they could be better trained. Along with the five years law degree, we will train them in art of judging, which would be on lines of NDA, where training would be vigorous."

Justice Chavan further clarified age had nothing to do with a judge's performance. He himself was appointed to the coveted position at age of 23 and NS Deshpande assumed the charge at 21 years. "If proper training is provided, students can become good judges. We would select 50 students through

Common Law Admission test (CLAT) for NLU's who want to pursue career as judges. They would complete the regular five-year law course along with additional training required for the judges. They also have to appear in examinations conducted by the public service commissions for judge's post," he said.

Citing difficulties in getting good judges, Justice Chavan said deficiencies in law education could be removed through training. "In response to advertisements for judicial officers in Punjab and Haryana HC, we received over 12,000 applications, but none was selected. This shows the quality of students and legal education is degrading. For NJA, we will have a stringent selection procedure where we will check the aptitude and attitude of students just like in Service Selection Board (SSB) interviews conducted by the Armed Forces."